

**DET KONGELIGE
KUNNSKAPSDEPARTEMENT**

Statsbygg
Postboks 232 Sentrum
0103 OSLO

Deres ref

Vår ref

Dato

18/1141-16

20.12.2019

NTNU Campussamling – Oppdragsbrev om oppstart forprosjekt

Kunnskapsdepartementet (KD) viser til Statsbyggs oversendelse av Oppstart forprosjekt-rapport (OFP) for NTNU Campussamling datert 17.12.2018, og til ekstern kvalitetssikring av denne i rapport av 15.05.2019. Etter KDs vurdering oppfyller OFP-rapporten kravene til beslutningsgrunnlag, jf. Kommunal- og moderniseringsdepartementets veileder for styring av store statlige byggeprosjekter i tidligfase. KD ber med dette Statsbygg om å videreføre prosjektet fram til ferdig forprosjekt med utgangspunkt i basisprosjektet som er beskrevet i OFP-rapporten.

Prosjektutløsende behov og mål

Prosjektet skal samle store deler av NTNUs campus i Trondheim til området rundt Gløshaugen. Samlokaliseringen innebærer flytting av fagmiljøene som i dag er lokalisert på Dragvoll (humanistiske og samfunnsvitenskapelige fag) og i Midtbyen (kunst, design og musikk). Fagene blir dermed samlokalisert med de tekniske og naturvitenskapelige miljøene på Gløshaugen og med medisin-, helse- og lærerutdanningene på Øya og Kalvskinnet. Det prosjektutløsende behovet var nettopp å hente ut synergier mellom fagmiljøene gjennom å samle NTNU i Trondheim. Campussamlingen skal legge til rette for økt tverrfaglighet og samarbeid og bedre kvalitet i utdanning, forskning, innovasjon, kunst og formidling.

For å få til forventede synergier er det nødvendig at byggeprosjektet og utviklingen av virksomheten foregår parallelt. NTNUs beslutninger om egen virksomhetsutvikling gjøres i forkant slik at byggeprosjektet kan planlegges for framtidens universitet.

Postadresse
Postboks 8119 Dep
0032 Oslo
postmottak@kd.dep.no

Kontoradresse
Kirkeg. 18
www.kd.dep.no

Telefon*
22 24 90 90
Org.nr.
872 417 842

Avdeling
Avdeling for eierskap i
høyere utdanning og
forskning

Saksbehandler
Yngvild Pernell

Samfunnsmålet for prosjektet er:

NTNU er en attraktiv utdannings- og forskningsinstitusjon som ivaretar sitt samfunnsoppdrag på fremragende internasjonalt nivå. NTNU har en robust og fleksibel fysisk infrastruktur som styrker tverrfaglighet og gir gode vilkår for å hente ut synergier.

Det er utformet fire effektmål for prosjektet med indikatorer. Effektmålene er:

E1: NTNU driver fremtidsrettede utdannings- innovasjons- og forskningsaktiviteter med gode faglige og sosiale kvaliteter

E2: NTNU fremmer tverrfaglig samarbeid og synergier

E3: NTNU har en effektiv og bærekraftig campus

E4: NTNU er åpen og inviterende mot omgivelsene, og tilbyr formidling av høy klasse

Resultatmålene for prosjektet skal ha følgende prioritering: 1. Kostnad, 2. Kvalitet, 3. Tid. De fastsatte resultatmålene for prosjektet er beskrevet i dokumentet "revidert målbilde for campussamling NTNU" av 09.12.2019.

Kunnskapsdepartementet ber om at prosjektet omsetter miljøambisjonene til konkrete miljømål i forprosjektfasen.

Rammer for prosjektet

Finansielle rammer

Fram til ferdig forprosjekt er kostnadene beregnet til 640 mill. kroner for byggeprosjektet og 75 mill. kroner for brukerutstyrsprosjektet over fire år. Tallene er i 2018-kroner. I statsbudsjettet for 2020 er det bevilget 39 mill. kroner for prosjektering av byggeprosjektet over kapittel 530, post 30. Prosjektering av brukerutstyret finansieres over kapittel 530, post 45 med 1 mill. kroner i 2020.

Prosjektet skal i byggefasen finansieres som et ordinært byggeprosjekt over kap. 530, post 31. Estimat for styringsrammen (P50) for bygg- og brukerutstyr er satt til 10,810 mrd. kroner (2018-kroner) og er referansen for den kostnadsstyrte prosjektutviklingen. Estimat for kostnadsrammen (P90) for bygg- og brukerutstyr er satt til 13,7 mrd. kroner, hvorav brukerutstyr er beregnet til 1,485 mrd. kroner (P50) (2018-kroner). Utgiftene til brukerutstyr er estimert ut fra erfaringstall og type areal og utstyr.

Departementet minner om at kostnadsreducerende tiltak skal utredes i forprosjektet og det skal utarbeides en kuttliste. Vi vil videre presisere viktigheten av at arbeidet med prosjektering av brukerutstyr gjennomføres så tidlig som mulig, og parallelt med det øvrige prosjekteringsarbeidet.

Statsbygg bes utarbeide kalkyle for fremtidige FDV-kostnader for NTNU.

Arealrammer

Nybyggarealene skal være inntil 92 000 m² brutto (BTA) og arealer som bygges om skal være inntil 45 000 m² brutto (BTA). Arealrammen er en øvre grense. Dimensjonerende antall brukere er 960 ansatte og 8420 studenter.

For kontordelen i nye formålsbygg har regjeringen fastsatt en arealnorm på 23 kvm BTA per ansatt, jf. KMDs Rundskriv H-2/16 om normer for energi- og arealbruk for statlige bygg. I dette volumet inngår direkte arbeidsplassrelatert areal, fellesfunksjoner, øvrig kommunikasjonsareal, tekniske rom og konstruksjonsareal. Arealnormen er å anse som øvre grense. Normen kan imidlertid nås på ulike måter, og Statsbygg kan legge fram alternative arbeidsplassløsninger. For ansatte med mindre stillingsbrøker skal det foretas en egen vurdering av arealbehov.

Kunnskapsdepartementet forutsetter at arealeffektive og fleksible løsninger legges til grunn i forprosjektet, og at det legges til rette for varierte arbeids- og læringsformer. Det forventes videre at prosjektet sikrer nødvendig kapasitet og fleksibilitet til lærings- og fellesarealer for studenter.

Vesentlige arealendringer fra basisprosjektet beskrevet i OFP-rapporten som kan påvirke styringsmålene skal legges fram for prosjektrådet før eventuelle endringer gjøres.

Gjennomføring

Kunnskapsdepartementet ber om at det legges til rette for en gjennomføringsmodell med ekstern kvalitetssikring (KS2) i to trinn. Det innebærer at det i KS2 trinn 1 vurderes omfangs- og kostnadsutviklingen siden OFP og det gjøres en kostnads- og usikkerhetsanalyse. Det gjøres også en kvalitetssikring av kontraktstrategi, gjennomføringsstrategi med plan for tidliginvolvering av entreprenører og gevinstrealiseringsplan. Gjennomføringsstrategi innebærer også strategiske valg knyttet til rekkefølge og inndeling av delprosjekter. I KS2 trinn 2 blir en endelig prosjektgjennomgang for å bekrefte om prosjektet er innenfor de rammene som ble gitt ved oppstart forprosjekt, og danne grunnlaget for endelig fastleggelse av kostnads- og styringsrammen basert på det siste prosjektgrunnlaget.

På bakgrunn av de økonomiske rammene for forprosjektfasen har Statsbygg lagt til grunn en gjennomføring av forprosjektet over fire år, fra 2020-2023. KD legger til grunn at KS2 trinn 1 gjennomføres i 2022 og KS2 trinn 2 i løpet av 3.kvartal 2023. Begge kvalitetssikringene skal foregå parallelt med prosjektutviklingen, slik at prosjektet kan ha en kontinuerlig prosjektutvikling i overgangen mellom forprosjekt og gjennomføring.

Miljøambisjon

Departementet registrerer at plusscampus er utredet og at ekstern kvalitetssikrer vurderer høy miljøambisjon som samfunnsøkonomisk lønnsomt.

KD ber om at Statsbygg viderefører prosjektet som et plusscampus under forutsetning av at ambisjonen muliggjøres innenfor basisestimatet. Ambisjonen innebærer at nybyggene skal ha plussstandard. For å realisere dette må energisystemet til bygningsmassen integreres med NTNUs energi-HUB på Gløshaugen, og det må etableres sesonglager for varme. Det skal også legges til rette for utslippsfrie transportløsninger.

KD registrerer at det er spesifikke energiltak som er medregnet i analysen (passivhusløsninger, solenergitiltak og sesonglagring av varme). Dersom prosjektutviklingen viser at det kreves andre vesentlige tiltak for å oppnå plusscampus må dette fremlegges departementet i god tid før forprosjektets ferdigstilling. Gir miljøambisjonen vesentlige merkostnader enn basisestimatet presentert i OFP-rapporten vil KD da ta stilling til hva slags ambisjonsnivå som skal legges til grunn.

Tomtevalg, plan og regulering

Området rundt Gløshaugen er i konseptvalget besluttet som lokalisering. I OFP og tidligere utredninger er flere mulige tomter i dette området vurdert ut fra blant annet måloppnåelse og reguleringsrisiko. Tomter vest for dagens bygningsmasse, i retning Øya og sør for Gløshaugen er vurdert som mest gunstig.

Når det gjelder tomtevalg vil KD presisere at tomter med høy utnyttelsesgrad bør være et viktig kriterium. Store sammenhengende volumer vil legge bedre til rette for forventede samlokaliseringsevner enn mer fragmentert bygningsmasse. I tillegg bør nærhet til viktige samarbeidspartnere vektlegges i vurderingene. KD ber Statsbygg ta utgangspunkt i effektmålene og resultatmålene ved vurdering av tomter.

Statsbygg har ansvar for reguleringsprosessen. KD forutsetter at Statsbygg avklarer reguleringsrisiko og rekkefølgekrav med Trondheim kommune tidlig i forprosjektfasen. Tiltaket krever reguleringsplan med konsekvensutredning etter plan- og bygningsloven.

Valg av kontraktstrategi

Statsbygg som byggherre har ansvar for å velge kontraktstrategi. Det skal foreligge en utredning av minst to ulike kontraktstrategier for gjennomføringsfasen til KS2 trinn 1. Det første KS2-trinnet utføres i slutfasen av reguleringsplanprosessen, slik at tidlig involvering av leverandører er mulig i siste del av forprosjektet. Valget skal legges fram for prosjektrådet.

Prosjektorganisering; roller og ansvar

En viktig suksessfaktor for å oppfylle målene med campussamlingen er å få til et godt samspill mellom Statsbyggs byggeprosjekt og NTNUs virksomhetsutvikling og brukerinvolvering. Det forutsetter gode, forankrede og gjensidig forpliktende medvirkningsprosesser, med tydelige roller- og ansvarsbeskrivelser. Campussamlingen består således av to delprosjekter. Bygge- og brukerutstyrprosjektet ledes av Statsbygg. Mottaksprosjektet ledes av NTNU og skal sikre at universitetets behov blir ivaretatt. Behovet inkluderer også NTNUs strategiske virksomhetsutvikling.

Ekstern kvalitetssikrer påpeker at ansvar og myndighet mellom prosjekteier, byggherre og bruker i prosjektet med fordel bør tydeliggjøres. KD slutter seg til dette og vil presisere viktigheten av tydelige roller og ansvar mellom partene. KD ber om at styringsdokumentet til Statsbygg oppdateres i forbindelse med oppstart forprosjekt, og at revidert organisasjonskart legges ved her etter at den er godkjent av departementet. Styringsdokumentet skal utarbeides i tråd med Finansdepartementets rundskriv *Statens prosjektmodell – Krav til utredning, planlegging og kvalitetssikring av store investeringsprosjekter i staten* (08.03.2019). I forbindelse med oppdateringene ber departementet om at følgende premisser legges til grunn:

Kunnskapsdepartementet er oppdragsgiver, prosjekteier og leder av prosjektrådet. Departementet er ansvarlig for at samfunnsmålet ivaretas gjennom byggeprosjektet. Endringer i prosjektet som kan påvirke målene eller styringsrammen skal alltid forelegges departementet. Departementet er premissgiver og kan sette krav gjennom hele prosjektløpet.

Statsbygg er byggherre og leder prosjektet. Det innebærer ansvar for gjennomføringen av prosjektet innen de premisser og krav som ligger til grunn for revidert basisprosjekt, herunder at prosjektet utvikles i tråd med fastsatte mål og styringsramme.

NTNU leder mottaksprosjektet og er fremtidig forvalter og bruker. Universitetet er ansvarlig for gevinstrealiseringen etter byggeprosjektets avslutning. Mottaksprosjektet skal ivareta universitetets interesser, sikre hensiktsmessig brukerinvolvering iht. gjeldende fremdriftsplaner, definere funksjonsbehov og forberede mottaket av leveransene fra bygge- og brukerstyrsprosjektet. Mottaksprosjektet har videre ansvar for å planlegge omfang av midlertidige lokaler for studenter og ansatte i byggefasen.

Oppdatert samfunnsøkonomisk analyse og gevinstrealiseringsplan

I forprosjektet skal det foreligge en oppdatert samfunnsøkonomisk analyse som redegjør for utviklingen fra analysen i tilleggsutredningen til KVU/KS1. Statsbygg har ansvar for å oppdatere denne analysen.

En gevinstrealiseringsplan skal utarbeides med NTNU som prosessleder i samarbeid med Statsbygg ved oppstart forprosjekt. Planen skal forelegges kvalitetssikring. Den samfunnsøkonomiske analysen og de ikke-prissatte effektene som vurderes her bør være utgangspunkt for gevinstrealiseringsprosessen. Gevinstrealiseringsplanen skal gi en oversikt over forventede og ønskede gevinster av campussamlingen og anvendes til styring og planlegging i forprosjektfasen og i gjennomføringsfasen. Den skal vise hvordan gevinstene skal realiseres og hvilke kontrollmekanismer som kan kvalitetssikre dette, jf. DFØ-veileder *Gevinstrealisering – planlegging for å hente ut gevinster av offentlige prosjekter*.

Prosjektråd

Prosjektrådet videreføres med mandat gitt i brev fra Kunnskapsdepartementet av 20.03.2018. I tråd med vanlig praksis skal prosjektrådet følge prosjektets framdrift og utvikling tett, herunder endringshåndtering og Statsbyggs vurderinger av kontraktstrategi.

Prinsipper for endringshåndtering

Vesentlige endringer fra basisprosjektet og andre forutsetninger gitt i dette brevet skal drøftes i prosjektrådet før beslutning. KD er ansvarlig for å vurdere behovet for endringer, herunder om endringer skal legges fram for KMD før det blir fattet en beslutning. Statsbygg som byggherre har ansvar for å loggføre beslutningene, etter nærmere dialog med KD som oppdragsdepartement. Vi viser ellers til omtale av prinsippene for endringshåndtering i KMDs veileder om styring av store statlige byggeprosjekter.

KD ser fram til et godt samarbeid om prosjektet.

Med hilsen

Knut Børve (e.f.)
ekspedisjonssjef

Audun Digerud
fung. avdelingsdirektør

Dokumentet er elektronisk signert og har derfor ikke håndskrevne signaturer

Kopi
Norges teknisk- naturvitenskapelige universitet
Kommunal- og moderniseringsdepartementet